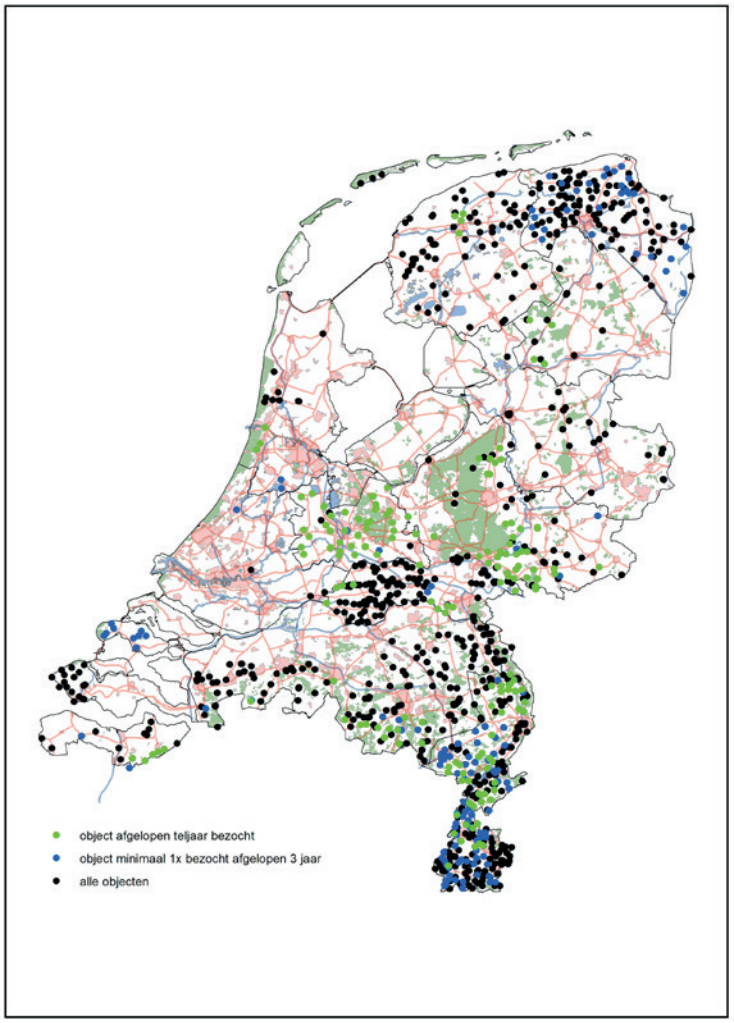
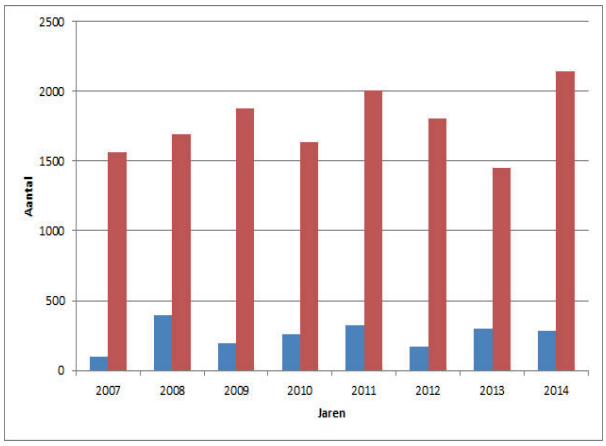
NEM Meetnet Zoldertellingen Vleermuizen

Het NEM Meetnet Zoldertellingen Vleermuizen geeft de trends van de populatieontwikkelingen van ingekorven vleermuis en de grijze grootoorvleermuis. Daarnaast worden verspreidingsgegevens gegenereerd van de overige soorten vleermuizen die gebruik maken van kerkzolders. Deze gegevens worden door vrijwilligers verzameld. Het meetnet is sinds 2007 onderdeel van het NEM, maar maakt dankbaar gebruik van reeds eerder verzamelde gegevens van grijze grootoorvleermuizen en ingekorven vleermuizen.
Het telseizoen 2015 is bijna voorbij. De gegevens beginnen bij ons binnen te komen en gaan worden verwerkt, zodat daarover op dit moment nog niet veel te melden valt. Over 2014 zijn de gegevens wél beschikbaar en doorgerekend. In de Telganger van april dit jaar hebben we ook al de trends van de ingekorven vleermuis en de grijze grootoorvleermuis besproken. In dit verslag beperken we ons daarom tot de verspreidingsgegevens die het meetnet tot en met 2014 heeft opgeleverd. We doen dit aan de hand van het jaarlijks verloop in het aantal objecten waar de aanwezigheid van soorten is vastgesteld (mest en individuen) en het jaarlijks verloop in het aantal getelde individuen (dus exclusief mest). Het gaat in deze bijdrage niet om berekende trends, maar uitsluitend om aantallen bezochte objecten en getelde individuen.

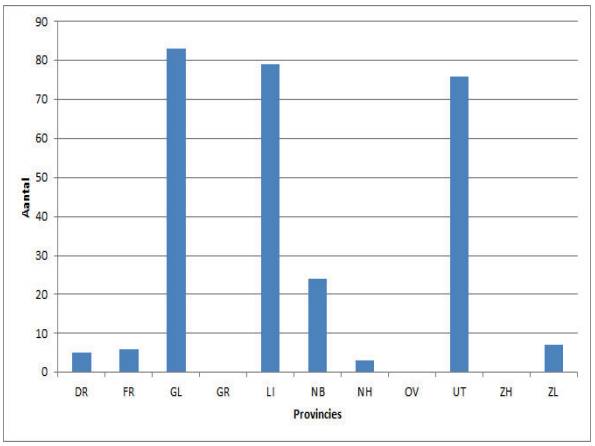
Aantal bezochte objecten en getelde vleermuizen
In 2014 zijn ten minste 283 objecten bezocht, iets minder dan in 2013: 296 (figuur 1). Het aantal getelde vleermuizen is echter nog nooit zo hoog geweest, met 2145 meer dan het vorige 'topjaar' 2011 waarin 2007 vleermuizen werden geteld. Vooral in Gelderland, Limburg en Utrecht zijn in 2014 objecten bezocht (groen in figuur 2), daarnaast in Noord-Brabant, Drenthe, Fryslân, Noord-Holland en Zeeland. In de overige provincies zijn in 2014 geen objecten bezocht. Figuur 2 geeft de ligging van alle in 2012, 2013 en 2014 getelde objecten.

Figuur 2. Overzicht van de in 2014 bezochte objecten (groen), in 2012-2013 bezochte objecten (blauw) en overige ooit binnen het meetnet Zoldertellingen Vleermuizen getelde objecten (zwart).

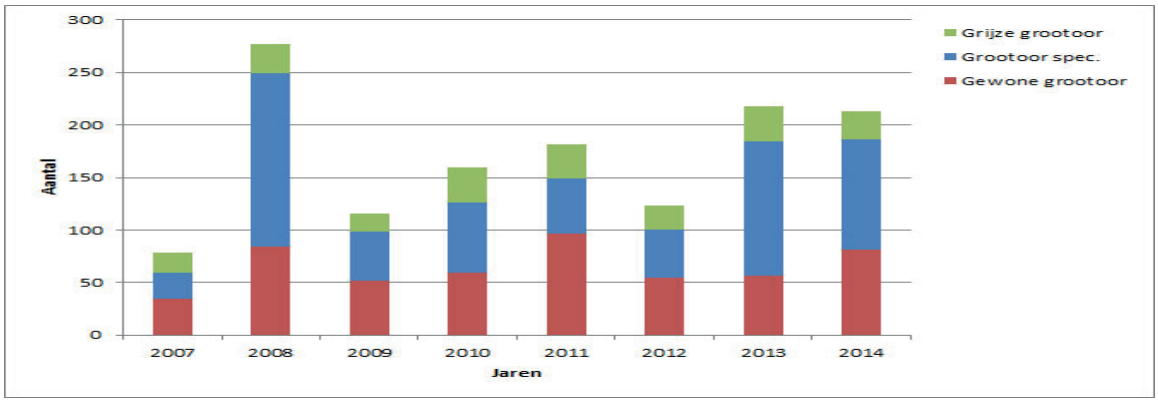

Figuur 1. Aantal bezochte objecten (blauwe) en aantal getelde vleermuizen (rood) binnen het NEM Meetnet Zoldertellingen Vleermuizen in heel Nederland in de periode 2007-2014.

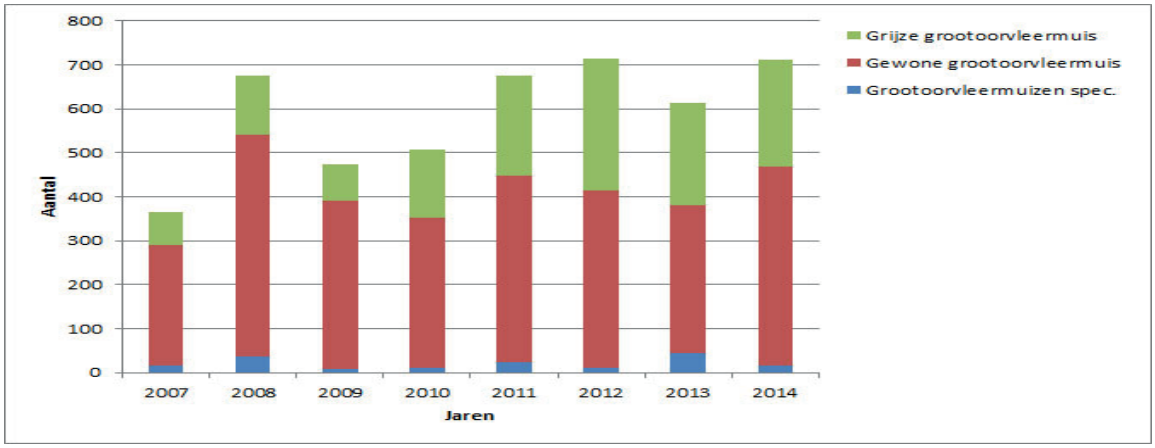

Figuur 3. Aantal getelde objecten per provincie in 2014.

Grootoorvleermuizen
Meest aangetroffen tijdens de zoldertellingen zijn grootoorvleermuizen (figuur 4 en 5). Het aantal objecten met mest en individuen van gewone grootoorvleermuizen fluctueert jaarlijks tussen de 40 en 100, waarbij het aantal individuen grofweg fluctueert tussen 300 en 500. Het aantal objecten met mest en individuen van grijze grootoorvleermuizen (soort waarvoor indextrend berekend wordt) fluctueert jaarlijks tussen 20 en 40, het aantal individuen fluctueert van 75 tot 300. Het aantal objecten met mest en individuen van grootoorvleermuis spec., fluctueert jaarlijks sterker: tussen 20 en 160, het aantal individuen tussen 8 en 45. In 2008 (Noord-Brabant), 2013 (Limburg) en 2014 (Utrecht) was er sprake van inhaalslagen voor de zoldertellingen, beide laatste jaren met studenten, wat deze sterke fluctuaties verklaart. Het is waarschijnlijk, dat dit deels veroorzaakt wordt door het feit, dat niet elke zolder elk jaar wordt geteld. Zowel het verspreidingsbeeld als de aantalsfluctuaties worden daardoor beïnvloed. In de praktijk kan er van worden uitgegaan, dat grootoorvleermuis spec. de gewone grootoorvleermuis betreft.

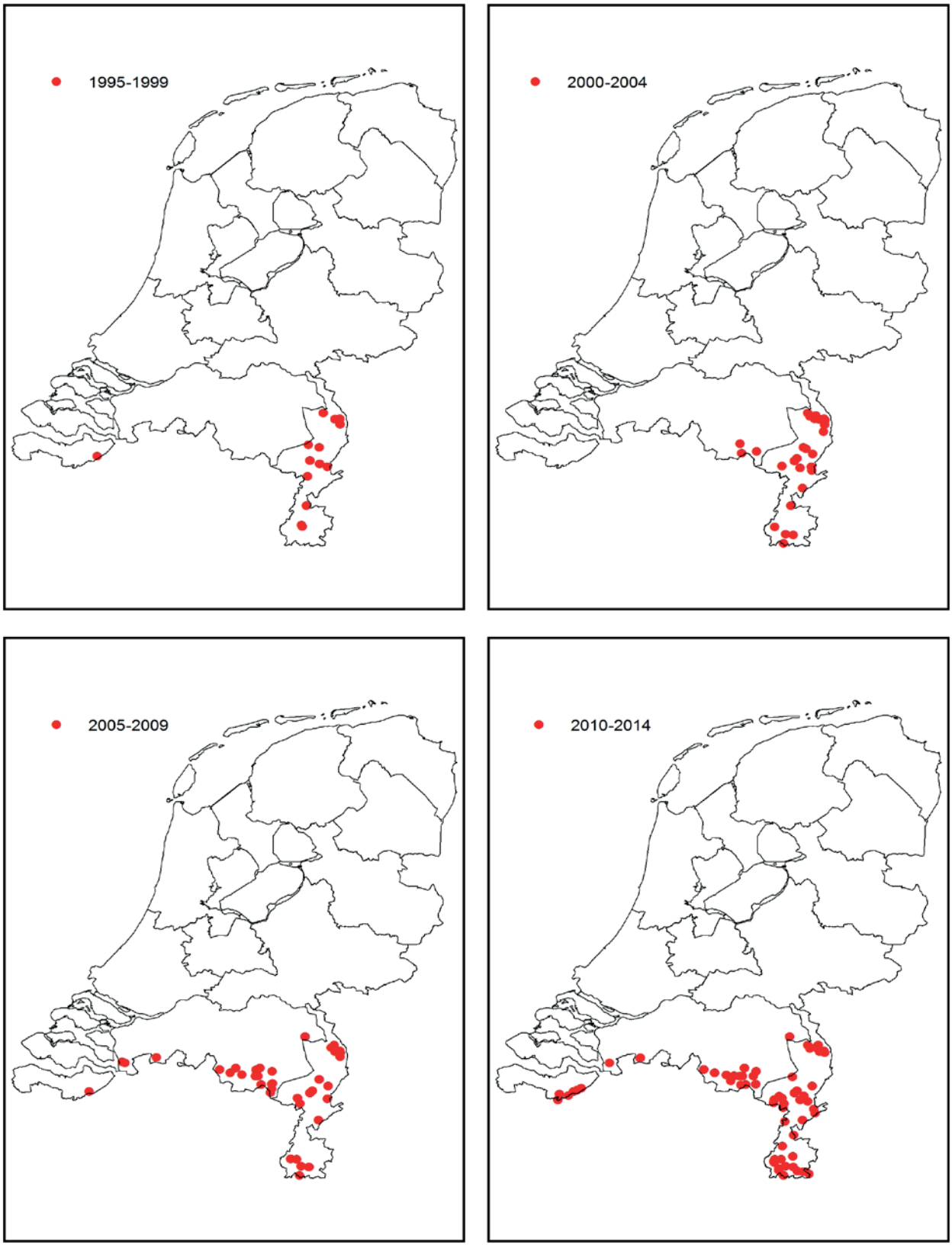
De grijze grootoorvleermuis is in 2014 in 27 objecten vastgesteld. De verspreiding van de soort in vier perioden vanaf 1995 is weergegeven in figuur 6. In de periode 2010-2014 is het verspreidingsbeeld het best inzichtelijk gemaakt meest gevuld, zowel in Limburg als de zuidgrens van Noord-Brabant en Zeeuws-Vlaanderen. Dit is mede dankzij de inhaalslag in 2013 in Limburg. In de periode 1995-1999 werd de soort niet geteld in beide laatste provincies. De ontwikkeling lijkt positief, maar is voor een belangrijk deel het gevolg van een steeds grotere zoekinspanning. De figuren geven dus geen beeld van de daadwerkelijke ontwikkeling in de verspreiding van de soort en er is geen relatie met figuur 4.

Figuur 4. Aantal objecten met grootoorvleermuizen per jaar 2007-2014.

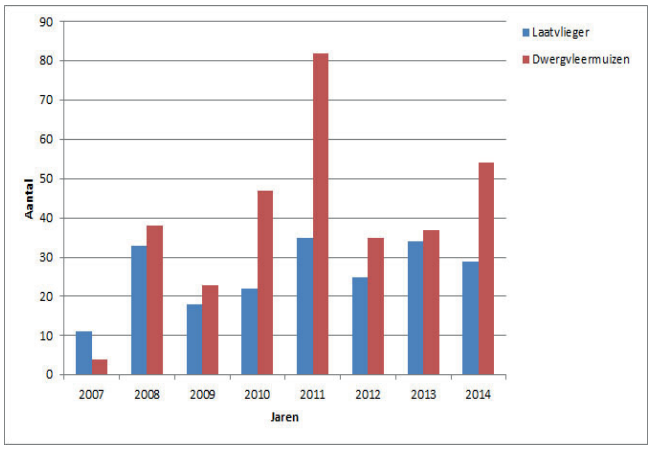

Figuur 5. Aantal getelde individuen grootoorvleermuizen per jaar 2007-2014.

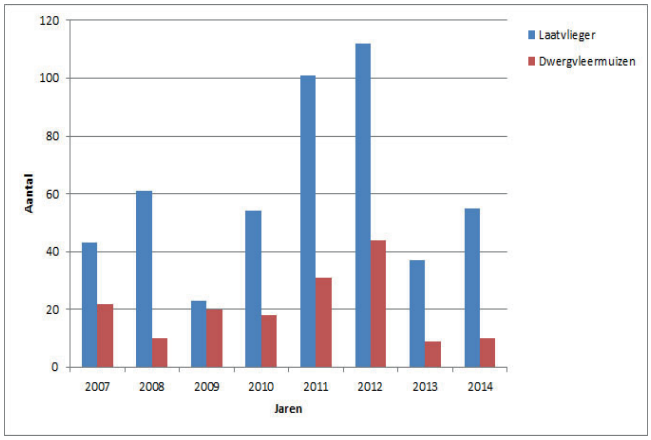

Figuur 6. Ontwikkeling in de verspreiding grijze grootoorvleermuis in de perioden 1995-1999, 2000-2004, 2005-2009 en 2010-2014 op basis van telgegevens uit het NEM Meetnet Zoldertellingen Vleermuizen.

Laatvlieger en dwergvleermuizen
Het aantal objecten met laatvliegers fluctueert per jaar tussen 10 en 35; het aantal getelde individuen grofweg tussen 20 en 110 (figuur 7 en 8). Het aantal objecten met dwergvleermuizen (ongedetermineerd) fluctueert jaarlijks tussen 5 en 85; het aantal getelde individuen fluctueert jaarlijks grofweg tussen 10 en 30. Opvallend zijn de pieken in het aantal objecten met dwergvleermuizen in 2011 en 2014. Deze pieken treden niet op bij de laatvlieger. De achterliggende oorzaak hiervan is niet bekend.

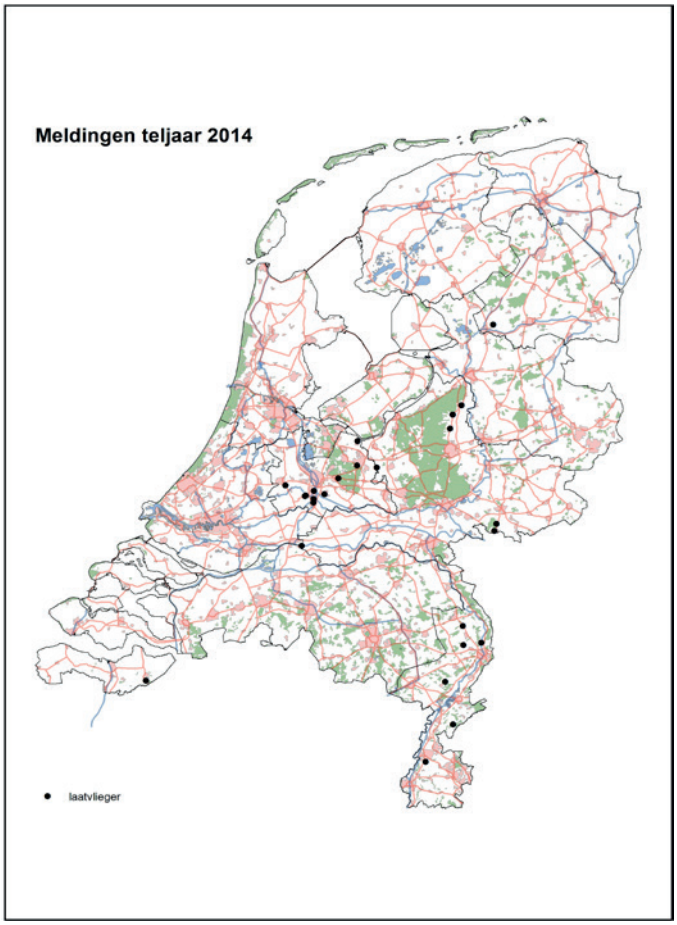
De laatvlieger is in 2014 vooral aangetroffen in Limburg en Utrecht (mede dankzij de inhaalslag in deze provincie), naast een aantal andere locaties (figuur 9). Dwergvleermuizen zijn in 2014 vooral aangetroffen in Utrecht en aan de zuid- en oostrand van de Veluwe, naast enkele andere objecten (figuur 10). Hier is duidelijk het effect van de inhaalslag in Limburg en Utrecht in 2013 en 2014 te zien.

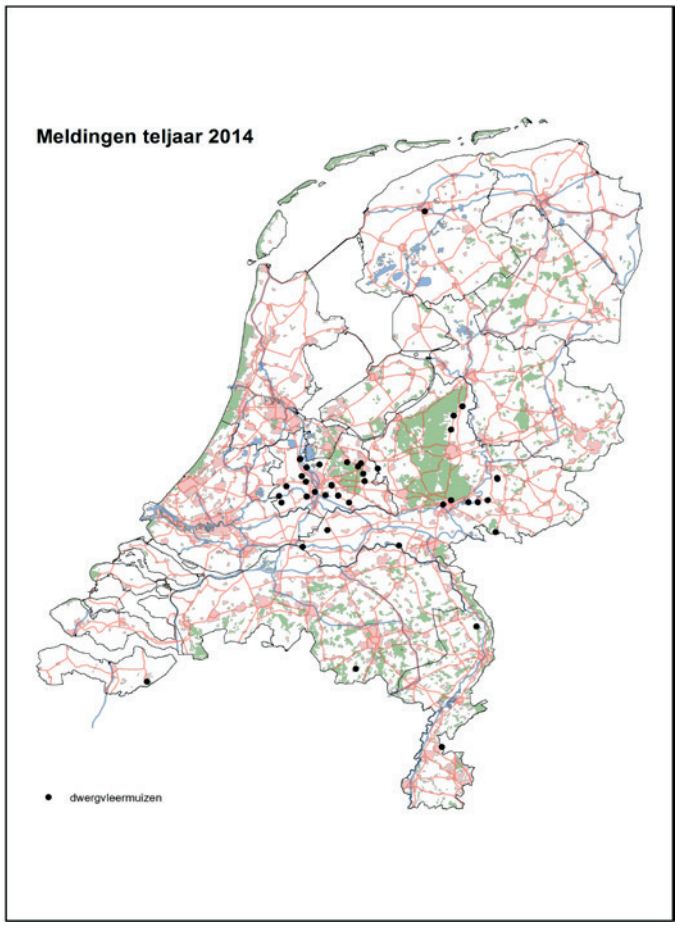

Figuur 7. Aantal objecten met laatvliegers en dwergvleermuizen per jaar 2007 t/m 2014.

Figuur 8. Aantal aangetroffen individuen laatvliegers en dwergvleermuizen per jaar 2007 t/m 2014.
dwergvleermuizen per jaar 2007 t/m 2014.

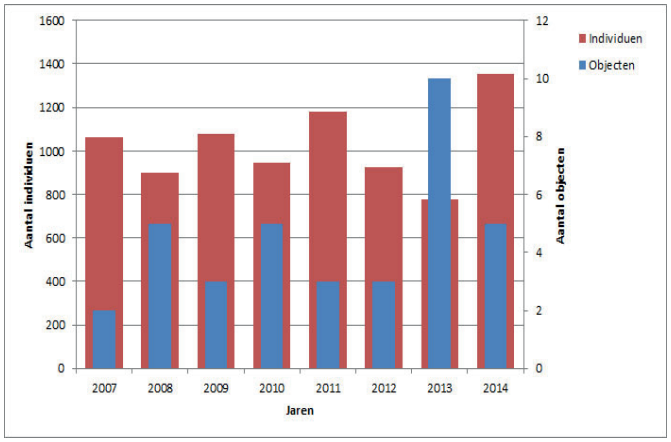

Figuur 9. Ligging objecten waar laatvliegers zijn aangetroffen in 2014.

Figuur 10. Ligging objecten waar dwergvleermuizen (spec.) zijn aangetroffen in 2014.

Ingekorven vleermuis

Naast de grijze grootoorvleermuis wordt de ingekorven vleermuis intensief gevolgd in het NEM Meetnet Vleermuizen Zoldertellingen. Het aantal objecten waar de soort wordt geteld, varieerde van 2007 t/m 2012 van 2 tot 5. In 2013 werden ingekorven vleermuizen in maar liefst 10 objecten geteld, na een intensieve speurtocht, maar in 2014 waren dit er weer 5 (figuur 11). Het aantal individuen per jaar fluctueerde van 2007 t/m 2012 tussen grofweg 900 en 1200. In 2013 was sprake van een relatief laag aantal van circa 800, verspreid dus over meer objecten (vergrote zoekinspanning!) dan voorheen. In 2014 was echter sprake van een ongekend hoog aantal ingekorven vleermuizen, maar liefst 1352!

Figuur 11. Aantal objecten met ingekorven vleermuizen per jaar 2007 t/m 2014 en aantal aangetroffen individuen.

Tellers gezocht

Er zijn nog veel zolders en torens waarvan niet bekend is of er vleermuizen verblijven of waar wel vleermuizen van bekend zijn, maar die al langere tijd niet geteld worden. Heb jij tijd en zin om deel te nemen en zo het meetnet uit te breiden? Meld je dan aan via de website; http://www.zoogdiervereniging.nl/word-ook-actief-voor-onze-zoogdieren, of mail naar vrijwilligers@zoogdiervereniging.nl.

Zonder de hulp van de vrijwilligers die de tellingen uitvoeren en de gegevens verwerken en opsturen, is dit meetnet niet mogelijk. Wij willen hen daarom van harte danken voor hun inzet en hopen dat zij daarmee nog vele jaren met veel plezier door zullen gaan. Wij staan open voor ideeën of suggesties voor uitbreiding of ondersteuning van het meetnet. Aarzel daarom niet en neem contact met ons op via marcel.schillemans@zoogdiervereniging.nl.

Hans Hollander, Marcel Schillemans en Tom van der Meij